

The Economic Factors Affecting the Agricultural Economic Structure of Laos

Sisouphan Souksitthi*, Bounthavy Siphanthong¹, Soutthavone SIOUDOMPHAN¹

Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

*Correspondence: Sisouphan
Souksitthi, LuangPrabang Provincial
Administration Office,
Tel: 020 55882629,
E-mail: siphan81@gmail.com
¹Department of Economics Faculty of
Economics and Tourism
Souphanouvong University

Abstract

The research on the Economic factors affecting the agricultural economic structure of Laos this time has brought the collected data to summarize, interpret, consider, select, and analyze the inferential statistics to find the parameter value of the regression equation using the Ordinary Least Square method of the economic factors affecting the agricultural economic structure of Laos through the Statistic program.

The results of the research found: Changes in the agricultural economic structure of Lao PDR from 2006-2023. The GDP value of the agricultural sector of Lao PDR has a total value of 28,602.21 million US dollars, accounting for 17.92% of the GDP of Lao PDR. The year with the greatest increase is 2012, which increased from 1,190.62 million US dollars, equal to 58.59%. This is because in that year the government of the Lao PDR has taken measures and policies to stimulate the economy continuously so that various investment projects are implemented according to the plan, and the year in which the GDP value of the agricultural sector has decreased the most is the year 2022, which has decreased to 25.58% and decreased to only 1,360.18 million US dollars. In addition, the research results on the economic factors affecting the total agricultural production productivity of the Lao PDR also found that the value of foreign direct investment (FDI), the degree of openness of the country (TO), and the labor force ratio (LST) have a relationship in the same direction with the agricultural productivity of the Lao PDR (Agr) with a statistical significance of 0.05 and 0.10, respectively; the public sector expenditure (GE) and the inflation rate (Inf) are not statistically significant.

Keywords: Economic factors, Economic structure, Agricultural

Article Info:

Submitted: December 30, 2024

Revised: January 20, 2025

Accepted: February 05, 2025

1. ພາກສະເໜີ

ການປ່ຽນແປງໂຄງສ້າງເສດຖະກິດ (Economic Transformation ຫຼື Structural Transformation) ໝາຍເຖິງການປ່ຽນແປງທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະຍາວຂອງອົງປະກອບ ແລະ ສັດສ່ວນຂອງພາກການຜະລິດ ເມື່ອເສດຖະກິດຈະເລີນເຕີບໂຕ (Sawadpanich et al., 2018). ເມື່ອພິຈາລະນາການປ່ຽນແປງໂຄງສ້າງທົ່ວໂລກ ກໍ່ຈະພົບວ່າສັດສ່ວນຂອງຜົນຜະລິດ ແລະ ຈານວນແຮງງານໃນຂະແໜງກະສິກຳລູດລົງ ເມື່ອປຽບທຽບກັບຂະແໜງການອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ, ຂະແໜງ ການບໍລິການ ແລະ ອື່ນໆ ຈະມີຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ໂດຍຂະໜາດຂອງຂະແໜງກະສິກຳທີ່ມີລັກສະນະລູດລົງໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຜະລິດຕະພາບ ຫຼື ສັກກະຍະພາບໃນການຜະລິດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພາະມີການເພີ່ງພາຊັບພະຍາກອນໜ້ອຍລົງ ແຕ່ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ເກີດການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໄປພັດທະນາພາກສ່ວນອື່ນ ຫຼື ຂະແໜງການອື່ນ ສົ່ງຜົນໃຫ້ເສດຖະກິດໃນພາບລວມຂະຫຍາຍຕົວລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດມີ

ຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ສະເໝີພາບກັບທຸກພາກສ່ວນ (Perkin et al., 2013 ແລະ World Bank, 2016).

ຈາກຂໍ້ມູນການລາຍງານດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເຫັນໄດ້ວ່າ ນັບແຕ່ປີ 2006-2015 ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວໂດຍສະເລ່ຍໃນລະດັບ 7.83% ຕໍ່ປີ ອັນເນື່ອງມາຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳບໍ່ແຮ່ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ທີ່ມາຈາກການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ; ນອກຈາກນີ້ ຍັງມີຂະແໜງການອື່ນໆເຊັ່ນ: ຂະແໜງການບໍລິການ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ (Chanthavone et al., 2017). ພ້ອມດຽວກັນນີ້ສະພາບແວດລ້ອມພາຍນອກ ໂດຍສະເພາະການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງບັນດາປະເທດພາກພື້ນໃກ້ຄຽງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ: ສປ ຈີນ, ສສ ຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ ກໍ່ເປັນແຮງໜຶ່ງທີ່ຊ່ວຍຊຸກຍູ້ ແລະ ເປັນການເປີດຊ່ອງທາງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂົນສົ່ງສິນຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ. ເຊິ່ງໃນນັ້ນ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງກະສິກຳ ກວມເອົາໂດຍສະເລ່ຍ 20.90% ຕໍ່ປີ, ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ກວມເອົາໂດຍສະເລ່ຍ 24.04% ຕໍ່ປີ ແລະ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຂະແໜງການບໍລິການ ກວມເອົາໂດຍສະເລ່ຍ 33.16% ຕໍ່ປີ ຂອງ

GDP. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ນັບແຕ່ປີ 2017-2023 ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງລຸດລົງ ໂດຍສະເລ່ຍຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບ 5.15% ຕໍ່ປີ ເທົ່ານັ້ນ ອັນເນື່ອງມາຈາກຜົນກະທົບຈາກວິກິດການເສດຖະກິດໂລກ ແລະ ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດອັກເສບປອດ Covid-19 ໃນທ້າຍປີ 2019 ເປັນຕົ້ນມາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ກິດຈະກຳທາງເສດຖະກິດລຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໄປຄຽງຄູ່ກັບການຂາດສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ເງິນຕາ, ອັດຕາແລກປ່ຽນອ່ອນຄ່າ, ອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງຂຶ້ນໂດຍສະເພາະແມ່ນມາຈາກຂະແໜງ ການບໍລິການທີ່ລຸດລົງ ໃນຂະນະທີ່ຂະແໜງໄຟຟ້າຍັງເປັນຕົວຂັບເຂື່ອນທີ່ສຳຄັນຂອງເສດຖະກິດ (Bank of Laos, 2023).

ຈາກທີ່ກ່າວມາ ຂະແໜງກະສິກຳຍັງມີບົດບາດສຳຄັນ, ແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການປະຕິຮູບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດ ໂດຍໜຶ່ງຊ່ອງທາງການພັດທະນາຄື: ການເພີ່ມຜະລິດຕະພາບການຜະລິດໂດຍລວມ (Total Factor Productivity: TFP) ຂອງ ສປປ ລາວ ຜ່ານການປ່ຽນແປງຂອງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດຕາມຮູບການເຄື່ອນຍ້າຍຊັບພະຍາກອນການຜະລິດຈາກຂະແໜງກະສິກຳ, ເຊິ່ງມີຜະລິດຕະພາບຕ່ຳກວ່າ ໄປຍັງຂະແໜງການຜະລິດອື່ນໆທີ່ມີຜະລິດຕະພາບສູງກວ່າ (Cross-Sector Reallocation) ລວມທັງການເລັ່ງປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງຂະແໜງກະສິກຳເອງ (Within Sector Changes) ໃຫ້ມີຜະລິດຕະພາບທີ່ສູງຂຶ້ນດ້ວຍເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳເພື່ອສາມາດປ່ອຍຊັບພະຍາກອນ ແລະ ແຮງງານ ໄປຍັງ ຂະແໜງ ການອື່ນໆ ເຊິ່ງເປັນບົດບາດທີ່ຂະແໜງກະສິກຳຈະຊ່ວຍໃຫ້ການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພາບການຜະລິດໂດຍລວມເພີ່ມຂຶ້ນ (World Bank, 2012).

ການເພີ່ມຜະລິດຕະພາບຈະເປັນສ່ວນສຳຄັນຂອງການປະຕິຮູບໂຄງສ້າງໃນໄລຍະຍາວຂອງປະເທດ ການເພີ່ມຜະລິດຕະພາບຈະຕ້ອງມຸ່ງເນັ້ນໃຫ້ເກີດການແຂ່ງຂັນພາຍໃນປະເທດຫຼາຍຂຶ້ນ ເປີດກວ້າງຕໍ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ (Boonkaew et al., 2017). ດັ່ງນັ້ນ, ຈາກຄວາມສຳຄັນຂອງການເພີ່ມຜະລິດຕະພາບໃນຂະແໜງການຜະລິດກະສິກຳຈະເປັນປັດໄຈສຳຄັນທີ່ຈະຊ່ວຍຍົກລະດັບສັກກະຍະພາບໃນການຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳຂອງປະເທດຈະເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າຂອງຂະ ແໜງກະສິກຳມີມູນຄ່າສູງຂຶ້ນ ປະເທດຊາດກ້າວສູ່ການເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບສູງ ຈຶ່ງເປັນສາເຫດສຳຄັນທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີການຄົ້ນຄວ້າວ່າ: ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ, ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄັ້ງນີ້ ເປັນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ໂດຍຜູ້ສຶກສາມີຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄື: 1) ສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະປີ 2006-2023 ແລະ 2) ປັດ

ໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ການສຶກສາຄັ້ງນີ້, ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນລະອຽດກ່ຽວກັບປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ນັ້ນ, ຄະນະຜູ້ວິໄຈ ໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນອະນຸກົມເວລາ (Time series Data) ເປັນຂໍ້ມູນລາຍປີ ແຕ່ປີ 2006-2023 ລວມໄລຍະເວລາ 18 ປີ ແລະ ໃນການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນຈະໃຊ້ຂໍ້ມູນດ້ານປະລິມານ ເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ໂດຍໄດ້ນຳເອົາຂໍ້ມູນຈາກບົດລາຍງານເສດຖະກິດປະຈຳປີຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ບົດຄົ້ນຄວ້າວິໄຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນຕາມເວັບໄຊທາງອິນເຕີເນັດທີ່ມີຄວາມໝ້າເຊື່ອຖື ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອໃຊ້ໃນການສຶກສາ, ການອະທິບາຍຜົນຂອງການສຶກສາສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດ ແມ່ນນຳໃຊ້ສະຖິຕິພັນລະນາ ໂດຍການຫາຄ່າເບີເຊັນ, ຄ່າສັດສ່ວນ ແລະ ອັດຕາການປ່ຽນແປງ ແລະ ສ່ວນການວິເຄາະສົມຜົນຖືດຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (Ordinary Least Squares: OLS) ໂດຍການວິເຄາະແບບຈຳລອງປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳ (Agricultural Determinant Model) ຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍການວິເຄາະຜ່ານໂປຣແກມສຳເລັດຮູບທາງສະຖິຕິ ແລະ ກຳນົດຄ່າລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສະຖິຕິ *sig ≤ 0.1 **sig ≤ 0.05 ***sig ≤ 0.01

2.2 ແບບຈຳລອງ

ແບບຈຳລອງທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຄັ້ງນີ້ ຄະນະຜູ້ວິໄຈໄດ້ກຳນົດໃຊ້ແບບຈຳລອງ ຕາມບົດຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Chokpaisansin, 2002) ສົມຜົນເສັ້ນການຖືດຖອຍດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS), ເຊິ່ງມີແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດ (Econometric Model) (Inthakesone, 2008) ດັ່ງນີ້:

ແບບຈຳລອງທາງຄະນິດສາດ

$$Agr = f[FDI, TO, GE, LST, Inf]$$

ແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດ (Econometric Model)

$$Agr_t = \beta_0 + \beta_1 FDI_t + \beta_2 TO_t + \beta_3 GE_t + \beta_4 LST_t + \beta_5 Inf_t + \varepsilon_t \dots \dots \dots (1)$$

ເພື່ອປັບໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະບາງຕົວປ່ຽນ ແລະ ຕົວປ່ຽນຕາມມີລັກສະນະໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນເສັ້ນຊື່ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມໂລກາລິດ (Ln) ເຂົ້າທັງສອງພາກຂອງສົມຜົນທີ່ (1) ເຮົາຈະໄດ້

$$LnAgr_t = \beta_0 + \beta_1 LnFDI_t + \beta_2 LnTO_t + \beta_3 LnGE_t + \beta_4 LnLST_t + \beta_5 LnInf_t + \varepsilon_t \dots \dots \dots (2)$$

ໃນແບບຈຳລອງ ສະແດງເຖິງການພົວພັນລະຫວ່າງ ປັດໄຈທາງ
ເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ
ລາວ ດັ່ງສະແດງໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 2.1: ຕົວປ່ຽນ ທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ

ລຳດັບ	ຕົວປ່ຽນ	ຄວາມໝາຍຂອງຕົວປ່ຽນ	ການພົວພັນ	ຫົວໜ່ວຍ	ແຫຼ່ງທີ່ມາ
1	<i>Agr</i>	ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດ ດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ (Agricultural)			ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
2	<i>FDI</i>	ມູນຄ່າການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ (Foreign Directs Investment)	+		ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
3	<i>TO</i>	ລະດັບການເປີດປະເທດ (Trade Opening)	+		ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
4	<i>GE</i>	ລາຍຈ່າຍພາກລັດ (Government Expenditure)	+		ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
5	<i>LST</i>	ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດ (Laboure Force)	+	%	ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
6	<i>Inf</i>	ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Inflation rate)	-	%	ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ
β_0 : ແມ່ນຕົວຄົງທີ່ ແລະ $\beta_1 - \beta_5$ ແມ່ນຄ່າສາປະສິດຂອງແຕ່ລະຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ε_t : ແມ່ນຄ່າ ຄວາມຄາດເຄື່ອນຂອງແບບຈຳລອງ					

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳ ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະປີ 2006-2023

ຈາກຜົນການປະມານຄ່າ ໃນ (ຕາຕະລາງ 3.1 ແລະ
ຕາຕະລາງ 3.2) ເຫັນໄດ້ວ່າ: ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກຳຂອງ
ສປປ ລາວ ມີມູນຄ່າລວມເທົ່າກັບ 28,602.21 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ
ເຊິ່ງສະເລ່ຍຕໍ່ປີ ເທົ່າກັບ 1,589.01 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ກວມ
ເອົາ 17.92% ຂອງ GDP ສປປ ລາວ; ໂດຍມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ
ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງນັບແຕ່ປີ 2006 - 2017 ໂດຍປີທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ
ໝູ່ ຄື: ປີ 2012 ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1,190.62 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນ
ປີ 2011 ມາເປັນ 1,888.26 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ ປີ 2012 ເຊິ່ງ
ເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 58.59% ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ໃນປີດັ່ງກ່າວລັດຖະບານ
ສປປ ລາວ ໄດ້ມີມາດຕະການ ແລະ ນະໂຍບາຍກະຕຸກຊຸກຍູ້

ເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຮັດໃຫ້ບັນດາໂຄງການລົງທຶນຕ່າງໆຖືກຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດຕາມແຜນທີ່ກຳນົດໄວ້; ໂດຍຂະແໜງການທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ມູນຄ່າ
GDP ຂະແໜງກະກຳ ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນກໍ່ຄືການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ GDP ຂະແ
ໜງປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 71.07% ຈາກ 960.91 ລ້ານໂດ
ລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2011 ມາເປັນ 1,643.79 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ
ໃນປີ 2012 ແລະ ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ GDP ຂະແໜງ ປ່າໄມ້
ເພີ່ມຂຶ້ນ 23.41% ຈາກ 90.76 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2011 ມາ
ເປັນ 112.01 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2012 ເຖິງແມ່ນວ່າ ມູນຄ່າ
GDP ຂອງຂະແໜງປະມົງຈະຫຼຸດລົງກໍ່ຕາມ. ສ່ວນສຳລັບປີທີ່ມີການ
ເພີ່ມຂຶ້ນໜ້ອຍທີ່ສຸດຄື ປີ 2017 ເພີ່ມຂຶ້ນພຽງ 0.79% ຈາກ 2,109.41
ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 2,126.07 ລ້ານໂດລາ
ສະຫະລັດ ໃນປີ 2017 ແລະ ກວມເອົາ 15.25% ຂອງ GDP ສປປ
ລາວ ເນື່ອງຈາກວ່າໃນປີດັ່ງກ່າວ ກະແສການລົງທຶນໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້

ຫັນປ່ຽນຈາກການລົງທຶນໃນຂະແໜງກະສິກໍາໄປສູ່ການລົງທຶນໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກໍາ ແລະ ການບໍລິການ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ພະລັງງານໄຟຟ້າ, ການກໍ່ສ້າງ, ການບໍລິການດ້ານການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຄ້າຍ່ອຍ ເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອັດຕາທີ່ຫຼຸດລົງ; ເຊິ່ງຂະແໜງການທີ່ເປັນຕົວກະຕຸ້ນໃຫ້ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ນັ້ນກໍຄື: ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ GDP ຂະແໜງປ່າໄມ້ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.99% ຈາກ 1,661.46 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 1,694.51 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2017 ແລະ GDP ຂອງຂະ ແໜງປະມົງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.11% ຈາກ 297.69 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 301 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2017 ໃນຂະນະທີ່ ມູນຄ່າ GDP ຂອງຂະແໜງປ່າໄມ້ໄດ້ລຸດເຖິງ 13.11%.

ຕໍ່ມາໃນໄລຍະແຕ່ 2018 – 2023 ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຄື: ຈາກ 2,126.07 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2017 ຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງ 2,119.32 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເຊິ່ງລຸດລົງ 0.32% ແລະ ສືບຕໍ່ລຸດເຫຼືອພຽງ 1,080.04 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2023 ແລະ ກວມເອົາພຽງ 13.33% ຂອງ GDP ສປປ ລາວ; ໃນນັ້ນປີທີ່ມີການຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນປີ 2022 ເຊິ່ງຫຼຸດເຖິງ 25.58% ຈາກ 1,827.72 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2021 ຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງ 1,360.18 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2022 ເນື່ອງໃນປີ 2022, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນໃນສະພາບທີ່ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ເນື່ອງຈາກຫຼາຍປັດໄຈທ້າທາຍທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເປັນຕົ້ນ ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກ້າວກະໂດດ ຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງຫຼາຍປະເທດທົ່ວໂລກ ທີ່ສືບເນື່ອງຈາກການຢຸດສະງັກຂອງຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຜ່ານມາ ບວກກັບສະພາບຂັດແຍ່ງທາງດ້ານພູມສາດ, ການເມືອງ ແລະ ການທະຫານລະຫວ່າງປະເທດເສດຖະກິດໃຫຍ່ຂອງໂລກ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລາຄາພະລັງງານ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຫຼາຍເທົ່າຕົວ. ສະນັ້ນ, ຈາກຕາຕະລາງທີ 3.2 ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈະມີໂຄງສ້າງມາຈາກຂະແໜງປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ ກວມເອົາສັດສ່ວນສູງກວ່າໝູ່ ໂດຍສະເລ່ຍ ເທົ່າກັບ 79.45% ຂອງມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາ; ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີພື້ນຖານເສດຖະກິດ ແລະ ການຜະລິດທີ່ອີງໃສ່ທຳມະຊາດເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ບວກກັບປະຊາຊົນລາວ ແມ່ນມີການຍຶດຖືອາຊີບກະສິກໍາເປັນຕົ້ນການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ ມາດົນນານ; ຮອງລົງມາແມ່ນ ຂະແໜງປະມົງ ໂດຍສະເລ່ຍ ກວມເອົາ 13% ຂອງມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີແມ່ນ້ຳລຳເຊຫຼາຍສາຍໄຫຼຜ່ານ ສົ່ງຜົນໃຫ້ປະຊາຊົນລາວຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມີຖິ່ນຖານຢູ່ລຽບຕາມຝັ່ງແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ໄດ້ອາໄສ ແລະ ຍຶດຖືເອົາອາຊີບການປະມົງ

ເພື່ອເປັນການລ້ຽງຊີບ ແລະ ເປັນສິນຄ້າເພື່ອສ້າງເສດຖະກິດຄອບຄົວ. ສ່ວນສຳລັບຂະແໜງປ່າໄມ້ ໂດຍສະເລ່ຍ ກວມເອົາພຽງ 7.55% ຂອງມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາ ເທົ່ານັ້ນ. (ລາຍລະອຽດແມ່ນສະແດງໃນຕາຕະລາງ 3.1 ແລະ ຕາຕະລາງ 3.2).

3.2 ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ

ຈາກຜົນການປະມານຄ່າ ໃນ (ຕາຕະລາງ 3.2) ເຫັນໄດ້ວ່າ ແບບຈຳລອງປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງສາມາດນຳມາສ້າງແບບຈຳລອງຄວາມສຳພັນທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} \ln Agr_t = & 1.431 + 0.370 \ln FDI_t + 0.367 \ln TO_t \\ & + 0.016 \ln GE_t + 1.144 LST_t \\ & - 0.012 \ln f_t \end{aligned}$$

(0.151)^{ns}   (2.007)^{*}   (2.855)^{***}   (2.185)^{**}
(1.999)^{*}   (-0.151)^{ns}

ຕົວເລກໃນວົງເລັບເປັນຄ່າສະຖິຕິ t-statistic

*** ແທນໃຫ້ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01

** ແທນໃຫ້ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05

* ແທນໃຫ້ລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.1

ns ແທນໃຫ້ບໍ່ມີລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງ ສາມາດອະທິບາຍຜົນຂອງການທົດສອບຄວາມແຕກຕ່າງຄ່າສະເລ່ຍຂອງຕົວປ່ຽນ ດ້ວຍສະຖິຕິທົດສອບ (t-test) ສາມາດອະທິບາຍຜົນໄດ້ດັ່ງນີ້:

1. ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວເພີ່ມຂຶ້ນ 0.370% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ການທີ່ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

2. ລະດັບການເປີດປະເທດ (TO) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.05. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລະດັບການເປີດປະເທດປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.367% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່

ກຳນົດໄວ້ ນັ້ນ ໝາຍຄວາມວ່າ ການທີ່ລະດັບການເປີດປະເທດມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

3. ລາຍຈ່າຍພາກລັດ (GE) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບຜະລິດຕະພາບດ້ານການຜະລິດກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ລາຍຈ່າຍພາກລັດບໍ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ.

4. ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານ (LST) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.10. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຜະລິດຕະພາບດ້ານການຜະລິດກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ 1.144% ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງ ກັບ ສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ການທີ່ ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

5. ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Inf) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນກັບຜະລິດຕະພາບດ້ານການຜະລິດກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ອັດຕາເງິນເຟີ້ບໍ່ມີຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ.

ນອກຈາກນີ້, ຄ່າສະຖິຕິທົດສອບບັນຫາຄວາມຄາດເຄື່ອນແຕ່ລະຄ່າມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນດ້ວຍວິທີ Durbin-Watson Statistic ພົບວ່າຄ່າ Durbin-Watson = 1.585 ເຊິ່ງມີຄ່າຢູ່ລະຫວ່າງເກນ 1.5-2.5 (ເຂົ້າໃກ້ 2) ສະແດງວ່າຄວາມຄາດເຄື່ອນແຕ່ລະຄ່າມີຄວາມເປັນອິດສະຫຼະຕໍ່ກັນ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມສຳພັນກັນເອງຂອງຕົວຄາດເຄື່ອນ ຈຶ່ງບໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດບັນຫາ Autocorrelation ແລະ ຜ່ານການທົດສອບຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ ANOVA ຫຼື ການທົດສອບຄວາມແປປວນຂອງຕົວປ່ຽນ ($F = 5.735$) ແລະ ມີລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ ($Sig = 0.01$) ສະແດງວ່າ: ແບບຈຳລອງປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ແລະ ຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈທີ່ກຳນົດມາຢ່າງໜ້ອຍ 1 ປັດໄຈ. ເຊິ່ງຜ່ານການກວດສອບຄຸນສົມບັດຂອງແບບຈຳລອງພົບວ່າ ຄ່າສຳປະສິດ $R\text{-Square} = 0.705$ ເຊິ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າ ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຄື ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ລະດັບການເປີດປະເທດ, ລາຍຈ່າຍພາກລັດ, ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ກຳນົດຂຶ້ນມາໄດ້ເຖິງ 70.5%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອແມ່ນຂຶ້ນຢູ່ກັບປັດໄຈອື່ນໆທີ່ບໍ່ໄດ້ນຳເຂົ້າມາສຶກສາ.

4. ວິພາກຜົນ

ຈາກຜົນການວິເຄາະປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ດັ່ງນີ້:

4.1 ສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະປີ 2006-2023

ການປ່ຽນແປງມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີລັກສະນະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງນັບແຕ່ປີ 2006 - 2017 ໂດຍປີທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າໝູ່ຄື ປີ 2012 ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າໃນປີດັ່ງກ່າວລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີມາດຕະການ ແລະ ນະໂຍບາຍກະຕຸກຊຸກຍູ້ເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຮັດໃຫ້ບັນດາໂຄງການລົງທຶນຕ່າງໆຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແຜນທີ່ກຳນົດໄວ້. ຕໍ່ມາໃນໄລຍະແຕ່ 2018 – 2023 ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ; ໃນນັ້ນປີທີ່ມີການຫຼຸດລົງຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນປີ 2022 ເນື່ອງຈາກໃນປີ 2022, ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ດຳເນີນໃນສະພາບທີ່ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ເນື່ອງຈາກຫຼາຍປັດໄຈທ້າທາຍທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເປັນຕົ້ນ ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງກ້າວກະໂດດ ຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງຫຼາຍ ປະເທດທົ່ວໂລກ ທີ່ສືບເນື່ອງຈາກການຢຸດສະຖັກຂອງຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຜ່ານມາ ບວກກັບສະພາບຂັດແຍ່ງທາງດ້ານພູມສາດ, ການເມືອງ ແລະ ການທະຫານລະຫວ່າງປະເທດເສດຖະກິດໃຫຍ່ຂອງໂລກ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ລາຄາພະລັງງານ ແລະ ປັດໄຈການຜະລິດ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຫຼາຍເທົ່າຕົວ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ (Patmasiriwat, 2005) ທີ່ສຶກສາ The Growth rate of Gross Provincial Product and inter-provincial inequality of Thailand ໄດ້ລະບຸວ່າ ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພັນພາຍໃນແຂວງແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ 2 ຂະ ແໜງ ຄື ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ຂະແໜງນອກກະສິກຳ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ຂະແໜງກະສິກຳເປັນຂະແໜງການຫຼັກໃນການຂັບເຄື່ອນຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ແຕ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Asian Development Bank. (2013). ທີ່ສຶກສາກ່ຽວກັບ Agriculture and Structural Transformation in Developing Asia: Review and Outlook ເຫັນວ່າ ຂະແໜງກະສິກຳເປັນຂະແໜງທີ່ມີບົດບາດໃນການຊ່ວຍໃຫ້ການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພາບການຜະລິດໂດຍລວມເພີ່ມຂຶ້ນ.

4.2 ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ

1. ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກຳຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະ

ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກໍານົດໄວ້ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ການທີ່ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ກັບໂຄງ ປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ. ພ້ອມ ດຽວກັນນີ້ກໍ່ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Kraiprasak, 2018) ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Total Factor Productivity Growth of Thailand ແລະ ຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Pinprachanan & Pumpinyo, 2016) ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Factors Affecting the Economic Growth of Kanchanaburi Province ຕ່າງກໍ່ໄດ້ ອະທິບາຍວ່າ ປັດໄຈທຶນ ເປັນປັດໄຈຫຼັກທີ່ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ ເສດຖະກິດຍັງສາມາດຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ໄດ້, ນອກຈາກນີ້ ການທີ່ຈະເຮັດ ໃຫ້ຜະລິດຕະພາບຜົນຜະລິດມວນລວມເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ ສຸດທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ເກີດການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງຜະລິດຕະພາບແຮງງານຢ່າງຈິງຈັງ.

2. ລະດັບການເປີດປະເທດ (TO) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດທາງ ດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກລະດັບ ການເປີດປະເທດປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດໄຈອື່ນໆ ທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບ ເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃນທາງ ກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ນັ້ນໝາຍ ຄວາມວ່າ ການທີ່ ລະດັບການເປີດປະເທດມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Chokpaisansin, 2002) ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Analysis of factor productivity changes total production in Thailand ແລະ ຜົນ ການຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Limtanakool, 2020). ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Factors attributing to Singapore's economic development: The Developmental State Model explanation ຕ່າງກໍ່ໄດ້ ອະທິບາຍວ່າ ປັດໄຈທີ່ສະໜັບສະໜູນການເຕີບໂຕຂອງຜະລິດຕະພາບ ປັດໄຈການຜະລິດໄດ້ແກ່ການເປີດການຄ້າເສລີ, ນະໂຍບາຍສະໜັບສະ ໜູນການລົງທຶນ ແລະ ນະໂຍບາຍການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍຕໍ່ກັບຜະລິດຕະພາບດ້ານການຜະລິດມວນລວມ ເຊິ່ງປະເທດຄວນພັດທະນາປັດໄຈດັ່ງກ່າວໄປພ້ອມໆກັບຄວາມກ້າວ ໜ້າທາງເຕັກໂນໂລຊີເພື່ອການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດແບບຍືນ ຍົງ.

3. ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານ (LST) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດ ທາງດຽວກັນກັບໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ. ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກອັດຕາ ສ່ວນກຳລັງແຮງງານປ່ຽນແປງ ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍກຳນົດໃຫ້ບັນດາປັດ ໄຈອື່ນໆທີ່ຍັງເຫຼືອໃນແບບຈຳລອງຄົງທີ່ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບ ເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ໃນທາງ

ກົງກັນຂ້າມ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງ ກັບ ສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ນັ້ນໝາຍ ຄວາມວ່າ ການທີ່ ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານ ມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ເລັກນ້ອຍ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາ ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ (Udomwong, 2006) ທີ່ຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ Study of the characteristics and production factors supporting the growth of the Gross Provincial Product (GPP): A case study of Kamphaengphet Province. ໄດ້ອະທິບາຍວ່າ ປັດໄຈທຶນ ແລະ ປັດໄຈແຮງງານລ້ວນແຕ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນການກະຕຸ້ນໃຫ້ ຜະລິດຕະພາບມວນລວມຂອງແຂວງເຕີບໂຕ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຄວນມີການ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການປັບປຸງຜະລິດຕະພາບການຜະລິດຂອງປັດໄຈສະໜັບ ສະໜູນຈາກທຶນ ແລະ ຜະລິດຕະພາບການຜະລິດຂອງປັດໄຈສະໜັບ ສະໜູນຈາກແຮງງານ ໂດຍໃຊ້ການຈັດການສຶກສາເຊິ່ງເປັນການ ພັດທະນາຄຸນນະພາບແຮງງານໃນໄລຍະຍາວ.

5. ສະຫຼຸບ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າ ສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບ ເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະປີ 2006-2023 ສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ ມີມູນຄ່າລວມເທົ່າກັບ 28,602.21 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ກວມ ເອົາ 17.92% ຂອງ GDP ສປປ ລາວ; ປີທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າໝູ່ ຄື: ປີ 2012 ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1,190.62 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ເທົ່າ ກັບ 58.59% ທັງນີ້ກໍ່ເນື່ອງຈາກວ່າ ໃນປີດັ່ງກ່າວລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີມາດຕະການ ແລະ ນະໂຍບາຍກະຕຸກຊຸກຍູ້ເສດຖະກິດຢ່າງ ຕໍ່ເນື່ອງ ເຮັດໃຫ້ບັນດາໂຄງການລົງທຶນຕ່າງໆຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມ ແຜນທີ່ກຳນົດໄວ້ ແລະ ປີທີ່ມູນຄ່າ GDP ຂະແໜງການກະສິກໍາ ຫຼຸດ ລົງຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນປີ 2022 ເຊິ່ງຫຼຸດເຖິງ 25.58% ຫຼຸດລົງເຫຼືອພຽງ 1,360.18 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ນອກຈາກນີ້ ຜົນການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວ ກັບປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ຜະລິດຕະພາບການຜະລິດ ກະສິກຳມວນລວມຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງສາມາດສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ມູນຄ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI), ລະດັບການເປີດປະເທດ (TO) ແລະ ອັດຕາສ່ວນກຳລັງແຮງງານ (LST) ມີຄວາມສຳພັນໃນທິດ ທາງດຽວກັນກັບຜະລິດຕະພາບດ້ານການຜະລິດກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ (Agr) ຢ່າງມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.05 ແລະ 0.10 ຕາມ ລຳດັບ, ສ່ວນ ລາຍຈ່າຍພາກລັດ (GE) ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Inf) ແມ່ນ ບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມທີມຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິຍານ ຕີນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດ ໃຫ້ກັບພາກສ່ວນ ໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍ່ລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບ

ການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

Asian Development Bank. (2013). *Agriculture and Structural Transformation in Developing Asia: Review and Outlook*. ADB Economics Working Paper Series.

Bank of the Lao PDR. (2023). *Annual economic report*. <http://www.bol.gov.la/annualreports>

Boonkaew, T., Suphannachart, W., & Praneetvatakul, S. (2017). *The Effects of Economic Transformation on Total Factor Productivity in Thailand*. [Unpublished Master thesis]. Kasetsart University.

Chanthavone, T., Xiongtoua, T., Sengdala, C. & Keodouangkham, P. (2018). Analysis of Economic structure in the north of Lao PDR. *Souphanouvong journal: Multi-disciplinary research of Souphanouvong University*, 4(1), 85-95.

Chokpaisansilp, K. (2002). *Analysis of Total Factor Productivity Changes total production in Thailand, 1977 - 1999*. [Unpublished Master thesis]. Chulalongkorn University.

Inthakesone, B. (2008). *Econometrics. Faculty of Economics and Business Management*. National University of Laos, 32 & 52-53.

Kraipornsak, P. (2018). Good Governance and Economic Growth: An Investigation of Thailand and Selected Asian Countries. *Eurasian Journal of Economics and Finance, Eurasian Publications*, 6(1), 93-106.

Limtanakool, M. (2020). *Factors attributing to Singapore's economic development: The Developmental State Model explanation*. [Unpublished Master thesis]. Chulalongkorn University.

Patmasiriwat, D. (2005). The Growth rate of Gross Provincial Product and inter-provincial inequality of Thailand. *Development Policy Review*, 23(5), 585-614.

Perkins, D., Radelet, S., Lindauer, D. & Block, S. (2013). *Economics of Development* (7th edition). New York: W. W. Norton & Company.

Pinprachanan, N., & Pumpinyo, S. (2016). *Factors Affecting the Economic Growth of Kanchanaburi Province*. [Unpublished Master thesis]. Kasetsart University.

Sawadpanich, N., Tanompongphandh, T., & Punyasavatsut, A. (2018). *Determinants of Total Factor Productivity in Thailand Service Sector*. [Unpublished Master thesis]. Khonkaen University.

Udomwong, W. (2006). *Study of the characteristics and production factors supporting the growth of the Gross Provincial Product (GPP): A case study of Kamphaengphet Province*. [Unpublished Master thesis]. Chulalongkorn University.

World Bank. (2012). *World Development Report 2013 : Jobs*. World Development Report. Washington. DC.

World Bank. (2016). *Thailand Systematic Country Diagnostic: Public Engagement*. www.worldbank.org/thailand

ຕາຕະລາງທີ 3.1: ສະພາບການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກໍາຂອງ ສປປ ລາວ

Year	GDP (million US\$)	GDP Agriculture (million US\$)	ເປີເຊັນປ່ຽນແປງ	ສັດສ່ວນ GDP ຂະແໜງກະສິກໍາຕໍ່ GDP ລວມ
2006	3,338.09	709.66	-	0.2126
2007	4,184.15	883.24	24.46	0.2111
2008	5,217.59	1,005.39	13.83	0.1927
2009	5,490.32	1,063.02	5.73	0.1936
2010	3,901.20	1,154.09	8.57	0.2958
2011	4,154.26	1,190.62	3.17	0.2866
2012	10,180.41	1,888.26	58.59	0.1855
2013	11,215.56	1,980.53	4.89	0.1766
2014	11,786.68	2,014.41	1.71	0.1709
2015	12,486.32	2,060.15	2.27	0.1650
2016	13,315.65	2,109.41	2.39	0.1584
2017	13,939.49	2,126.07	0.79	0.1525
2018	14,585.02	2,119.32	-0.32	0.1453

2019	14,828.93	2,068.25	-2.41	0.1395
2020	14,361.02	1,961.85	-5.14	0.1366
2021	13,513.62	1,827.72	-6.84	0.1353
2022	10,160.46	1,360.18	-25.58	0.1339
2023	8,104.47	1,080.04	-20.60	0.1333

ຕາຕະລາງທີ 3.2: ມູນຄ່າ, ເປີເຊັນປ່ຽນແປງ ແລະ ສັດສ່ວນ GDP ຂະແໜງການຕ່າງໆຕໍ່ກັບ GDP ຂະແໜງກະສິກຳລວມຂອງ ສປປ ລາວ

ປີ	ຂະແໜງປູກ ຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ (A)	% ປ່ຽນແປງ	ປ່າໄມ້ (B)	% ປ່ຽນແປງ	ປະມົງ (C)	% ປ່ຽນແປງ	(A)/ GDP ກະສິກຳ	(B)/ GDP ກະສິກຳ	(C)/ GDP ກະສິກຳ
2006	551.18	-	73.31	-	85.16	-	77.67	10.33	12.00
2007	665.64	20.77	121.44	65.65	96.16	12.91	75.36	13.75	10.89
2008	757.9	13.86	139.23	14.65	108.25	12.58	75.38	13.85	10.77
2009	868.51	14.59	52.65	(62.18)	141.86	31.04	81.70	4.95	13.34
2010	936.34	7.81	72.65	37.98	145.1	2.28	81.13	6.3	12.57
2011	960.91	2.62	90.76	24.93	138.95	(4.24)	80.71	7.62	11.67
2012	1,643.79	71.07	112.01	23.41	132.46	(4.67)	87.05	5.93	7.02
2013	1,742.78	6.02	118.37	5.68	119.38	(9.87)	88.00	5.98	6.03
2014	1,561.06	(10.43)	176.42	49.04	276.93	131.97	77.49	8.76	13.75
2015	1,609.37	3.09	161.22	(8.62)	289.56	4.56	78.12	7.83	14.06
2016	1,661.46	3.24	150.25	(6.80)	297.69	2.81	78.76	7.12	14.11
2017	1,694.51	1.99	130.56	(13.11)	301.00	1.11	79.70	6.14	14.16
2018	1,685.65	(0.52)	128.05	(1.92)	305.62	1.53	79.54	6.04	14.42
2019	1,628.09	(3.41)	126.3	(1.37)	313.86	2.70	78.72	6.11	15.18
2020	1,530.34	(6.00)	123.02	(2.60)	308.5	(1.71)	78.00	6.27	15.72
2021	1,420.01	(7.21)	115.74	(5.91)	291.97	(5.36)	77.69	6.33	15.97
2022	1,054.75	(25.72)	85.99	(25.71)	219.44	(24.84)	77.54	6.32	16.13
2023	837.06	(20.64)	68.81	(19.98)	174.17	(20.63)	77.50	6.37	16.13

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ຈາກການຄຳນວນດ້ວຍ Microsoft office excel 2022

ຕາຕະລາງທີ 3.3: ຜົນການວິເຄາະປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ສິ່ງຜົນຕໍ່ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດດ້ານກະສິກະຊາຍ ສປປ ລາວ

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1.431	0.713		2.007	0.068
	lnFDI	0.370	0.130	1.071	2.855***	0.014
	lnTO	0.367	0.168	0.626	2.185**	0.049
	lnGE	0.016	0.108	0.048	0.151	0.883
	LST	1.144	0.572	0.519	1.999*	0.069
	Inf	-0.012	0.082	-0.044	-0.151	0.883
R = 0.840 R Square = 0.705 Adjusted R Square = 0.582 Durbin-Watson = 1.585 Sum of Squares = 0.721 F = 5.735 Sig = 0.006						
a. Dependent Variable: lnAgr						

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຈາກການວິເຄາະຜົນດ້ວຍໂປຼແກມຂໍ້ມູນທາງສະຖິຕິ SPSS version 22